

EXISTUJÚ LEGITÍMNE DUCHOVNÉ DÔVODY PRE ZMENU CIRKVI (ZBORU)?

Odpoveď na túto otázku môže byť triviálne jednoduchá, keďže podľa štátneho zákona každý občan je slobodný byť, či nebyť vyznavačom ktoréhokoľvek náboženstva. Baptistická zásada slobody svedomia je tiež jedným z „legitímnych“ (zákonných, oprávnených, právoplatných) dôvodov pre zmenu cirkvi. Sťahovanie do lokality, kde sa zbor „mojej“ cirkvi nenachádza, alebo uzavretie manželstva s partnerom z inej cirkvi sú ďalšie príklady situácie, kde zmena členstva je predpokladom zdravého života veriaceho človeka a jeho rodiny.

Tento článok odpovedá na problém zmeny členstva vyplývajúci z ľahostajnosti alebo lacnej kritiky cirkvi. Mám na mysli „cirkevnú turistiku“ motivovanú egocentrizmom („Čo z toho mám?“), hedonizmom („Nebaví ma to!“), individualizmom („Ja sa nebudem nikomu prispôsobovať!“) alebo nestálosťou („Život je zmena, zmena je život!“). Cirkevná turistika nie je nič nového. Melanchthon v 16. st. napísal: „Nechváľme tých trampov, ktorí putujú sem a tam a nepripoja sa k žiadnej cirkvi, pretože nikde nenájdu uskutočnené svoje ideály, keďže niečo im vždy chýba..“ Na druhej strane za vážny problém považujem tradicionalizmus („Zomriem v cirkvi svojich otcov“), strach („Čo povedia ľudia?“) alebo lenivosť („Tu som si zvykol.“) ak „moja“ cirkev prestala plniť svoje základné úlohy. Tento článok by mal pomôcť pri uvažovaní, ako sa má zachovať človek, ktorý nechce ľahkovážne opustiť „svoju“ cirkev, ale je okolnosťami nútený pýtať sa na zmysel svojho členstva v nej.

Metóda, ktorou budem postupovať, nemôže byť kazuistická („keď nastane takýto prípad, treba sa správať takto...“), pretože jedna z požiadaviek kladených na kresťana je vedenie Svätým Duchom. Toto vedenie však nespočíva len v intuitívnych alebo nadprirodzených zážitkoch a znameniach, ale predovšetkým v porozumení Biblii, ktorou musí byť zároveň kontrolované. Odpoveď bude preto spočívať v pripomenutí biblických znakov pravej cirkvi, ako boli zhrnuté najprv v ranom katolicizme, potom v protestantizme a neskôr v baptizme. Tieto budú slúžiť ako východisko pri nájdení odpovede na otázku položenú v nadpise. (Tieto „definície“ pravej cirkvi síce pochádzajú z dejín cirkvi, ale sú sumarizáciou a výkladom biblického učenia o cirkvi.)

V boji proti herézam a falošným cirkvám sa v priebehu cirkevných dejín odvodilo z Biblie viacero definícií pravej cirkvi, z ktorých tu použijem tri: (1) Nikajsko-konštantinopolské vierovyznanie (r. 381), (2) Calvinovu *Inštitúciu* (r. 1559) a (3) Smythovo pojednanie *Zásady a závery o viditeľnej cirkvi* (r. 1607). Vierovyznanie z r. 381 charakterizuje cirkev slovami „verím v (a) jednu, (b) svätú, (c) všeobecnú, (d) apoštolskú cirkev“. Calvin (v *Inštitúcii* 4.1.9) opakuje luteránsku charakteristiku cirkvi ako „zbor svätých, kde sa (a) evanjelium správne učí a (b) sviatosti prislúhajú podľa Božieho slova“, ale pridáva k nej (c) cirkevnú disciplínu (4.12.1). Tieto tri znaky cirkvi je možné považovať za protestantskú charakteristiku pravej cirkvi. Baptistické chápanie pravej cirkvi zdôrazňuje jej

spirituálnu stránku. Zakladateľ baptizmu Smyth, ktorý neustále hľadal „duchovné náboženstvo“, opísal cirkev ako „(a) spoločenstvo svätých... zmluvne spojených navzájom medzi sebou a s Bohom (b) pre užívanie všetkých svätých vecí Božích na vzájomné vzdelávanie a Božiu slávu“.

Pri analýze týchto znakov cirkvi si môžeme všimnúť, že rano-katolícky výpočet používa v prvom rade *dogmatické* vyjadrenia („čo o cirkvi verím“), protestantský si všíma *praktický život* cirkvi („čo v cirkvi robím“) a baptistický si všíma *spirituálny obsah* života iá cirkvi („čo v cirkvi duchovne prežívam“). Preto je dôležité uvedomiť si, že neskoršie charakteristiky *mlčky predpokladajú* definície staršie, podobne ako doplnok nejakého zákona predpokladá znalosť jeho pôvodného znenia..

Vymenované znaky pravej cirkvi hovoria v skratke toto: Cirkev je *jedna*, pretože je založená a riadená *jedinou* hlavou cirkvi - Kristom. Cirkev je *svätá*, pretože je jej z milosti darovaná svätosť Kristova, ktorú cirkev realizuje (aj keď nedokonale) vo svojej poslušnosti Krista a uctievaní Boha. Cirkev je *všeobecná*, pretože pre všetky národy a kultúry a v celej histórii má rovnaké základné znaky. Cirkev je *apoštolská*, pretože je budovaná na učení apoštolov zaznamenanom v Biblii. Protestantské chápanie tejto rano-katolíckej charakteristiky je doplnené („novelizované“) zdôraznením, že existencia cirkvi je podmienená *správnym zvestovaním Božieho slova* (podľa evanjelia), *správnym prisluhovaním sviatostí* (krst a Večera Pánova podľa Biblie) a *vykonávaním disciplíny* (zabezpečenie čistoty cirkvi). V týchto znakoch cirkvi baptistické učenie požaduje *spirituálnu realitu* u každého člena cirkvi, tj., že každý veriaci osobne chápe a uskutočňuje všetky znaky pravej cirkvi svojim nasledovaním Krista a budovaním spoločenstva cirkvi.

Tieto znaky pravej cirkvi sa vzťahujú ako na *očakávania* („práva“) tak aj na *poslanie* („povinnosti“) jej členov. To znamená, že pri zodpovednej úvahe o zmene členstva sa treba pýtať, (1) či mi „moja cirkev“ umožňuje prístup (uvedomenie, zážitok) k biblickým skutočnostiam uvedeným v znakoch pravej cirkvi, a (2) či mám v nej možnosť plniť svoje kresťanské poslanie, ktoré cirkvi pri budovaní týchto znakov pomáha.

Na záver treba zdôrazniť, že analýza cirkvi pri úvahe o zmene členstva sa musí pohybovať medzi „ideálnym“ stavom cirkvi (1Tim 3:15) a jej „reálnou“ existenciou (2Tim 2:20). Tu však už nastupuje poznanie osobného poslania od Boha v konkrétnom cirkevnom zbore.

Pavel Hanes